UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus rece[n]s illustrati

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Nonagesimussecu[n]dus ar. Distinctio inter contemplatione[m]/ [et] meditatione[m]/ [et] cogitatione[m]. Et quid est co[n]templatio. quid meditatio. quid cogitatio. Originalia Jo. cassia. de ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Visual Library

In quo docet q: neceſſe eſt hominibus qui deum cõtem/
plari deſiderant: vt non in infimis voluptatibus iaceãt:
ſed amore ſupernorũ ſemper ad celeſtia erigãtur. Bern.
O aia/ſola eſto: vt illi te ſolã ſerues quẽ ſolũ ex oibus ele
giſti. Dei eñ filius verecũdus amator eſt. ⁊ nõ vult ſpõſe
ſue ſecreta in publicũ reuelare. Unde Jacob ſolus rema
nẽs cũ angelo luctatus eſt. Geñ. xxxij. Lucta eſt oratio et
contẽplatio. vñ Eſa. xlix. dicit gloſ. q Jacob pugnauit cũ
angelo: nõ manibus/ſed precibus. Bern. Aiam quã vide
ris relictis oibus ſoli verbo votis oibus adherere: verbo vi
uere: verbo ſe regere: a corporalib⁹ ſenſib⁹ ſtudioſe ſecede
re: vt ſeſe non ſentiat dũ ſentit verbũ: atq ineffabili ille/
cta verbi dulcedine quodãmodo ſe ſibi furatur: immo ra
pitur atq labit a ſeipſa: vt verbo fruat: hãc eſſe ſpõſam nõ
dubites ſummi ſpõſi. ❡ Quartũ eſt deſolatio. Deuteroñ.
viij. Afflixit te penuria: et dedit tibi cibum mãna. Mãna
eſt dulcedo cõtẽplationis: que datur aie poſt triſtitiã pre/
ſentis deſolationis. Hoc notat Eſa. liiij. Paupercula tem
peſtate cõuulſa ⁊ abſq vlla cõſolatiõe. ecce ego ſternam
per ordinẽ lapides tuos. Jacob cõtriſtat⁹ timore fratris
ab angelo meruit conſolari. vnde dicit. Uidi dñm facie
ad faciẽ ⁊c. Geñ. xxxij. vbi Grego. Exeunte prius triſtitia
caligo detergit. ⁊ ſic reſplendente raptim incircũſcripto
lumine mens illuſtrat: ⁊ in gaudio quedaz ſecuritas ab/
ſorbet. ❡ Quintũ eſt ſilentiũ. Thre. iij. Bonũ eſt cũ ſilen
tio preſtolari ſalutare dei. ⁊ ibi. Sedebit ſolitarius ⁊ tace
bit. xvi. q. j. perlatũ. ij. Uñ Maria tacet. Luc. x. Verbũ eñ/in
eternũ/qđ audire ad contemplationẽ pertinet: in magno
ſilentio vult audiri. pſ. lxxxiiij. Audiã qđ loquatur in me
dñs deus. ❡ Sextũ eſt gratiaruz actio et vox laudis. pſ.
xlix. Sacrificiũ laudis honorificabit me: et illic iter quo
oſtendam illi ſalutare dei. i. chriſtum. Alia tangunt Geñ.
xviij. vbi dr. Apparuit de⁹ Abraã in cõualle mãbre. quorũ
primũ eſt humilitas. gloſ. interli. Apparet de⁹ humilib⁹. ⁊
ſm Greg. aque ad valles deſcendunt. i. grã ad humiles.
Mãbre interpretat claritudo vel perſpicuitas. ⁊ ſignat
duplicẽ humilitatẽ: mentis/⁊ corporis: qua de⁹ clarius vi
detur. Bern. Magna fratres magna ⁊ ſublimis virt⁹ hu
militas. que promeretur qđ non docet. digna adipiſci qđ
nõ valet addiſci. Supbo oculo de⁹ nõ videt ſincere. Idẽ.
Quiſquis curioſus eſt ſcire qđ ſit hoc verbo fari: para illi
non aurẽ/ſed mentem. non eñ docet hoc lingua ſed grã.
❡ Scdm mentis quies. qđ tangit ibi. Sedeti. Thren. iij.
Sedebit ſolitari⁹ ⁊c. Et Jacob dormiẽs in itinere vidit
ſcalam. vbi Greg. In itinere dormire/eſt in via hui⁹ ſecu/
li ab impedimento ſeculariũ actionũ quieſcere. De hoc
ſomno Cañ. v. Ego dormio ⁊ cor meũ vigilat. Et de hoc
ſomno cõtẽplationis ſm Ber. intelligit illud Geñ. ij. ibi.
Immiſit ergo dñs ſoporẽ in Adã. cumq obdormiſſet ⁊c.
de peni. diſ. ij. §. Romanos. ❡ Tertiũ/deſideriũ egrediẽ/
di de corpore. qđ no. ibi. In oſtio tabernaculi. Oſtium ta
bernaculi eſt exit⁹ de corpe. ij. Pet. c. j. ibi. Uelox eſt depo/
ſitio tabernaculi mei. In oſtio tabernaculi ſedent: q mor
tem hñt in deſiderio: ⁊ vitã in patiẽtia. Phil. j. Cupio diſ/
ſolui ⁊ eſſe cũ chriſto. ❡ Quartum/feruor charitatis. qđ
tangit ibi. In feruore diei. vñ Aarõ cũ igne et thymiami/
te intrat in ſancta ſanctoz. Leuit. xvj. Amor eñ ſm Diony
ſium trãſformat amantẽ in amatum. vt dicat. Uulneraſti
cor meũ ſoror mea. Cañ. iiij. ❡ Quintũ/cordis eleuatio
et de ſupnis meditatio. qđ tangit ibi. Cũ eleuaſſet ocu
los ſuos. Sapien. viij. Cogitare de illa ſenſus eſt conſum
matus. ❡ Sextum/oratio quod tangitur ibi. Ne tranſ/
eas ſeruum tuum. vnde Luce. iij. Jeſu orante apertuz eſt
celũ. Bern. Quum foris miſſa fuerit omnis immũditia:
et adfuerit ſecularz cure abſciſſio: carnis afflictio/cordis
contritio/frequens et pura delicti confeſſio/⁊ lauacrum
fletus: tunc ſurſum attollunt os eſſentie dei admirabilis
meditatio/caſte veritatis inſpectio/oratio munda ⁊ vali
da/iubilus laudis/⁊ deſideriũ ardens in deum.

❡ Articulus. xcij. A

CIrca hoc notãdũ
eſt q Richardus de ſctõ victore i lib. de
cõtemplatione diſtinguit inter contempla
tionẽ/meditationẽ/et cogitationẽ. Con Contẽ/
templatio ſm eum eſt libera mẽtis per/ platio.
ſpicacia in ſapientie ſpeculo cum admiratione ſuſpenſa.
Uel ſic. Contẽplatio eſt perſpicax ⁊ liber animi intuit⁹ in
res perſpiciẽdas vſqquaq diffuſus. Meditatio eſt ſtu/ Medi
dioſa mentis intentio circa aliqđ inueſtigandũ diligẽter tatio.
inſiſtẽs. Uel ſic. Meditatio eſt prouidus animi obtutus
in veritatis inquiſitione vehemẽter occupatus. Cogita/ Cogita/
tio eſt improuidus animi reſpect⁹ ad euagationẽ pron⁹. tio.
Et quis contẽplatio ⁊ ſpeculatio pro inuicem ſoleãt po/
ni: aptius tñ ſpeculationẽ dicimus qñ per ſpeculuz cerni/
mus. Contemplationẽ vero qñ/veritatẽ ſine aliquo inuo
lucro ſine vmbrarũ velamine in ſua puritate videmus. et
ſic hoc nomẽ contẽplatio ſtricte accipit. Joã. Caſſi. in lib.
coll. in prima collatiõe Moyſi que eſt de deſtinatiõe mo/
nachi ⁊ fine ſic ait. Contẽplatio dei multifarie cõcipitur.
Nam deus non ſolũ incõprehenſibilis illius ſubſtãtie ſue
admiratione cognoſcitur: qđ tñ adhuc in ſpe pmiſſionis
abſcõditũ eſt: ſed etiã creaturaz ſuarũ magnitudine: vel
equitatis ſue conſideratione: vel quotidiane diſpenſatio
nis auxilio puidetur. qñ ſcz que cũ ſanctis ſuis per ſingu
las generationes egerit: mente puriſſima perluſtramus.
quũ potentiam eius qua vniuerſa gubernat/moderat/
ac regit: cũ immẽſitate ſciẽtie eius ⁊ oculũ quem latere ſe
creta cordiũ non pñt. xxvj. q. v. nec miruz. in fi. tremẽti cor
de miramur. quũ arenã maris vndarumq numerũ dimẽ
ſum ei et cognitũ cogitamus. quũ pluuiarũ guttas/quũ
ſeculoz dies/quum preterita futurave obſtupeſcente/ſciẽ/
tie ei⁹ adſiſtere cõtẽplamur. quũ ineffabilẽ clementiã/ei⁹
miramur: qua innumera flagitia q ſingulis qbuſq mo/
mentis ſub ipſi⁹ cõmittunt aſpectu/indefeſſa longanimi
tate ſuſtinet. quũ vocationẽ qua nos nullis pcedentibus
meritis grã ſue miſerationis acciuit. j. Cor. xv. j. q. j. grã.
de pſe. diſ. iiij. grã. quũ deniq qđ occaſionẽ ſalutis tribuit
adoptãdis/cum quodã admirationis intuemur exceſſu.
q ita nos naſci precepit, vt ab ipſis incunabulis grã no/
bis legiſq notitia ſue traderet. q ipſe aduerſariũ vincẽs
Luc. xj. in nobis p ſolo bone volũtatis aſſen⁹ eterna bea
titudine ac ppetuis nos premijs remunerat. quũ poſtre/
mo diſpẽſationẽ incarnatiõs ſue quam p nra ſalute ſuſce
pit: ac mirabilia miniſtroz ſuoz in cũctis gẽtib⁹ dilatauit
fideli ⁊ deuoto ſpeculamur intuitu. ❡ Idẽ in collatione
Paphuntij de trib⁹ abrenũtiationibus dicit ſic. Tertia re
nuntiatio eſt qua mẽtẽ noſtrã de pſentib⁹ vniuerſis ac vi
ſibilibus euocãtes/futura tãtũmodo contẽplamur. Et. j.
Cuius renũtiatiõis tertie verã pfectionẽ merebimur ob/
tinere: qñ mens nra nullo carnee pinguedinis hebetata
cõtagio/ſed peritiſſimis elimatiõibus expolita ab oi affe
ctu ⁊ qlitate terrena p indeſinẽ et diuinarũ rerũ medita
tionẽ ſpũaleſq theorias ad illa q inuiſibilia ſunt vſq
trãſierit: vt circũdatã ſe fragilitate carnis ac ſitu corpis
ſupernis ⁊ incorporeis intẽta nõ ſentiat. atq in hmõi ra/
piat exceſſus: vt nõ ſolũ nullas voces auditu recipiat cor
porali: nec intuẽdis pretereuntiũ imaginib⁹ occupet. ſed ne
adiacẽtes qdẽ moles et ingẽtes materias obiectas oclis
carnis aſpiciat. Cui⁹ rei fidem atq virtutẽ nemo niſi is ca
piet q hec q dicunt expiẽtia magiſtra pcepit. Cui⁹ videlz
ita dñs oclos cordis ex vniuerſis pñtibus auocauerit: vt
ea nõ tamq trãſitura ſed qſi tranſacta iã reputet: ⁊ velut
inanẽ fumũ in nihilũ reſoluta cõſpiciat: ambulãs vt Enoch
Geñ. v. cũ deo ac de humana cõuerſatiõe moribuſq trãſ
latus non inueniat in pñtis ſeculi vanitate. hucuſq Pa/
phunti⁹. ❡ Itẽ in collatiõe Sereni. Ad mẽſurã etatis ple
nitudinis chriſti. Eph. iiij. nemo pueniet alrs in futuz niſi
q imbut⁹ ea fuerit i pñti: eãq adhuc in hoc ſclo poſit⁹ pliba
uerit: chriſtiq mẽbrũ pcioſiſſimũ deſignatiuũ arrarũ cõ/

paginis illi⁹ per quã corpori myſtico qḋ eſt eccleſia. xxiij.
q.v. de liguribus. ad Coloſ.j.j.Cor.xij.eius/valeat copu-
lari: in hac carne poſſederit. vnum dumtaxat deſiderans:
vnũ ſitiens: ad vnuʒ nõ ſolum actus ſuos: verũ etiã cogi-
tationes ſemper intendens. vt illud qḋ in futurũ dicitur
j.Cor.xv. de beata cõuerſatione ſanctoꝝ iam ſubarratuʒ
teneat in pſenti.i. vt ſit ei deus omnia in oibus. ¶ Item
in coll. Iſaac prima de oratione. Oratio dñica prouehit
domeſticos ſuos ad illam igneaʒ et perpaucis cognitam
vel expertam immo ineffabilem orationem/ que omnem
tranſcẽdens humanũ ſenſum nullo modo (dicã ſono vo-
cis nec lingue motu nec ylla verboꝝ pronuntiatione) di-
ſtinguitur: ſed quã mens celeſtis illius infuſiõe luminis
illuſtrata non humanis atqꝫ anguſtis deſignat eloquijs:
ſed conglobatis ſenſibus velut de quodã fonte luciddiſſi-
mo ꝛ copioſiſſimo effudit vbertim. Huius orõnis formu
lam dñs figurauit: quum in orationis agonia cõſtitutus
etiã guttas ſanguinis inimitabili profudit exẽplo. Luce
xxij. Occaſionẽ aũt huius orõnis ignite multa pbent.
Pſalmi verſiculus decãtatus.xxj.diſ.c.j.verſi.lectores. Ca-
nora fraterne vocis modulatio. Inſtrumentoꝝ vel orga-
norum pulſatio. Pſallẽtis grauitas. Exhortatio viri per
fecti. et collatio ſpũalis. Interitus chari vel fratris. Re-
cordatio peccatoꝝ. et ne glorie tenteris contemplatio ge
hennalis. Item in eadẽ. Et vt orationis vere percipiatis
affectum: non meã vobis: ſed beati Antonij ſententiam
pferam. quem ita nonnunqꝫ in oratione nouimus perſti
tiſſe: vt eodẽ in exceſſu mentis frequẽter orante quum ſo-
lis ortus cepiſſet infundi: audierimus eũ in feruore ſpũs
proclamantẽ/ Quid me impedis ſol: qui ad hoc iã oriris
vt me ab huius veri luminis abſtrahas claritate? Cuius
etiã ſentẽtia non hũana ſed diuina hec eſt. Nõ eſt (inqꝛ)
perfecta oratio in qua ſe monachus: vel hoc ipſum quod
orat nõ intelligit. Idem in.ij. collatione de orõne eiuſdeʒ
Iſaac. Hic nunqꝫ finis totius perfectionis eſt: vt eouſqꝫ
extenuata mens ab omni ſitu carnali ad ſpũalia ſublime
tur: donec oĩs eius conuerſatio oĩs cordis volutatio vna
et iugis efficiatur oratio. ¶ Item in collatione Ioãnis
abbatis cenobite ꝛ eremite/ idem Ioannes ait/ Pio do
mini noſtri munere memini me in huiuſmodi raptum ex-
ceſſum frequẽter: vt obliuiſcerer me ſarcina corporee fra
gilitatis indutũ mentẽqꝫ meã ita oẽs exteriores ſenſus
ſubito reſpuiſſe: ꝛ a cũctis materialib⁹ reb⁹ oib⁹ exulaſſe:
vt neqꝫ oculi neqꝫ aures mee proprio fungerẽtur officio.
Et ita diuinis meditationibus ac ſpiritualibus theorijs
meus anim⁹ replebatur: vt ſepe ad veſperã cibum me per-
cepiſſe neſcirem: ꝛ ſequenti die de heſterna abſolutiõe ie
iunij penit⁹ dubitarẽ. Item in collatione Theone de ana
marthetio. Una ergo ꝛ ſola eſt theoria.i. contẽplatio dei
cui merito omnia virtutum ſtudia poſtponũtur. multos
etenim ſanctos qꝫuis bonorum operum terrenis ſtudijs
occupatos: tamen a contemplatiõe illius ſummi boni re
trahunt ac retardant. Dixit frater Egidius laicus ſocius
beati Franciſci maximus cõtemplatiuus ꝙ gradus con-
templationis ſunt: ignis/ vnctio/ extaſis/ guſtus/ contem
platio/ requies/ gloria. Item dicebat ꝙ nullus poteſt ad
contemplationem aſcendere: niſi per actiuam fideliter ꝛ
deuote exercitatus fuerit. Ad contemplandã etiã gloriã
diuine maieſtatis nullus põt aſcẽdere: niſi p feruorẽ ſpi-
ritus et frequentẽ orõnem. Per feruorem ſpũs accendit
homo: ꝛ ad contẽplationem aſcendit: qꝛ cor cum ceteris
mẽbris eſt ad hoc totũ diſpoſitũ plene: ita ꝙ nihil aliud
etiã vult niſi qḋ hꝫ et ſentit ꝛ põt cogitare. Ille eſſet bon⁹
contẽplatiu⁹: q̃ ſi haberet inciſos pedes ꝛ manus et extra
ctos oculos ꝛ inciſum naſum aures ꝛ linguã: pre magni-
tudine ſuauiſſimi ineffabilis ꝛ ineſtimabilis odoris gau
dij et dulcedinis nulla alia mẽbra nullaqꝫ alia qꝫ q̃ circa
celũ excogitari pſit/ curaret: vel habere deſideraret: pter
id qḋ hꝫ ꝛ ſentit: ſicut Maria ſecus pedes dñi tantam re
cipiebat dulcedinẽ ſibi dei: ꝙ nullũ habebat membꝛũ qḋ
poſſet vel vellet facere aliud qꝫ faciebat. ꝛ hoc ſignum/ qꝛ
conquerẽti ſorori ꝙ nõ adiuuaret eã nullo verbo vel in-
dicio reſpondit. cuius aduocatus chriſtus factus eſt pro
Maria reſpõdẽs que reſpõdere nõ poterat. Luc.x. Idẽ.
Contemplari eſt ab oibus eſſe diuiſum: ꝛ ſoli deo eſſe cõ-
iunctum. Item frater Rogerius puincialis vir extaticus
ait. Quid putas erit ſi intimo tuo intimus ſit deus? lib.j.
A quãtis tenebris ad quãtas duceris claritates per ſpm
eius? a. Si illas que in intimis illis ſiue internis ſecretis
ſunt noſſes intimas cõtẽplationes: ſi illas lucidas illumi
nationes/ ſi illos feruidos ſplẽdores/ ſi illos ſimplos ra-
dios/ ſi illos puros fulgores/ ſi illos viuificos ardores/ ſi
illos pacificos ſapores/ ſi illos delicioſos: immo delicio-
ſiſſimos dulcores/ ſi res incognitas ꝛ innominabiles re
tamẽ experimẽtales pfecte perciperes. A homo ſi hec ex-
perimẽto noſſes: puto qꝛ vt ego tenebras ferres grauiter
vite tue. a. Qñ aũt erit? Putaſne videbo? qñ. qñ. qñ. oĩa in
mora. nimium flenda dilatio boꝛũ. a.a.a. Quid tibi ſum
ego: aut q̇d tu mihi deus me⁹? ſed q̇d nõ mihi es? hec ver-
ba ſilentij ſunt: nec hec extra ſilentiũ ꝛ deuʒ inueniri pñt.
qꝛ alibi nõ ſunt. O qꝫ beatus hõ cuius in deo aĩa fieri no-
uit deus. ſupple nõ ſubſtantialiter: ſed vnitiue ꝛ transfor
matiue. Attende aũt ꝛ admirare q̃ dico/ exceſſus/ introi-
tus/ defectus/ tranſitus/ apprehenſio/ transformatio/ ad
oim cauſam amorũ motio in ſilentiũ illud bona/ quieta-
tio punctalis/ infiniti viſio. Nec terrearis qꝛ punctalẽ au
diſti. illã eñ qñ vult: ꝛ vult: ꝛ vt quantũ vult dilatare põt
qui finitiſſimũ in ſe infinitare põt. Hec magna ſunt. Sen
tire ea vis? Attende qm̃ nullus ſic intrat: niſi prius exceſ
ſerit. nec deficit: niſi pri⁹ introierit. nec tranſit: niſi pri⁹ de-
fecerit. nec apphendit: niſi pri⁹ tranſierit. nec transforma-
tur: niſi prius apprehẽderit. nec intuet: niſi trãſformatio
preceſſerit. nec ſic in illũ amorẽ mouetur: niſi qui intus et
valde intus fuerit. nec in beato illo ſilentio quietat: niſi
qui illũ amorẽ nouerit. Poſt hec videtur deus. q̃rectſi in
quolibet pcedẽti eſt viſio: poſt hec eñ ſequit dei viſio ma-
nifeſta. Sed p hoc qḋ dictũ eſt de⁹ me⁹ q̃s vnqꝫ ſenſus ad
hoc ſufficit? quũ etiã angelic⁹ intuitus qui hoc continue
Mat.xviij. experit: i hmõi plene nõ poſſit: nõ pprijs imi
tatur dñe virib⁹. Qui hoc q̃rit: totũ tibi ſe exhibeat. vt in
te trãſeat totus. hucuſqꝫ Rogeri⁹ vene. Talia q̃ merã cõ
tẽplationẽ reſpiciũt ſm Bern. nõ docet lectio: ſed vnctio
ſpũſſcti in ſua dona ſapientie guſtãte. que vnctio docet de
oibus his. j.Io.ij. ex de ſacra vnc.c.vnico.§.j.v. de ſecũda.
De vtraqꝫ vita actiua ꝛ cõtemplatiua q̃ ſimul teneri põt
a platis eccl'ie. xxxvj.diſ. ſiq̃s. viij.q.j. in ſcripturꝭ.c. qui epi
ſcopatũ.ij.q.vij. ſctã.vij.q.j. ſcias.xvj.q.j. nos autẽ. rẽ.q.ij.
duc.ex de renũ. niſi.§. ne putes. ꝛ de regula. licet.§. penul.
¶ Expeditis tuis donis ſacratiſſimis alme ſpũs nũero
ſeptenario deſignatis/ Ego frater pctõr ſcriptor iſti⁹ ope
ris gemitib⁹ inenarrabilibus a te. Rom.viij. datis orote
veni hauſter calide ſcrẽ ſpũs ignee. perfla hortum meuʒ.
Cañ.iiij. in fi.j. eccl'iaʒ q̃ eſt hort⁹ ꝯcluſus. vt in eodẽ.c.iiij.
xxiiij.q.j. oibus. ꝛ.c. qm̃. Meũ inquã. qꝛ eccl'ia eſt mĩ mea
et oim fideliũ magiſtra. ex de priuil. antiqua. Et fluẽt aro
mata illi⁹.i. vtutes ſm Greg. in homi. paſce. q̃ vitia in ea
i. in mẽbris ſuis corruptis exiſtẽtia expellãt. xxxij.q.j. cum
renũtiat. Et currat in odorẽ vnguẽtoꝝ ſponſi ſui. Cañ.j.
cũ eccl'ia primitiua talibus virtuoſis odoribus fecũdata.
vt in fine iſtius eccleſie militantis iam in proximo venien
te extremitas defectuoſe vite redeat ad principiuʒ ſancte
vite: ꝛ reuolet. o.ad.a. xxxv.diſt. ab exordio.

¶ Articulus.xciij.

FLante proſpe ſui
dignitiſſima gratia dicta hauſtro/ et com
pleta iſta ſcd̃a parte iſtius operis de rui
na in vita magna ſtatuũ eccleſie ſancte
dei/ nõ ad detractionẽ ſed correctionem
preſcripta: Iã ratis mea deſiderat i litore collocari. Act.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN